

FAKULTET ZA MEDITERANSKE POSLOVNE STUDIJE – TIVAT

EKONOMIKA PREDUZEĆA (osnovne kategorije)

Efikasnost poslovanja

I. Efikasnost poslovanja preduzeća

- A. Efikasnost poslovanja preduzeća
– pojam i parcijalni ekonomski principi
- B. Produktivnost
- C. Ekonomičnost
- D. Rentabilnost

C. Ekonomičnost

Ekonomičnost je princip poslovanja, načelo ili zahtijev, da se ostvari maksimalna vrijednost proizvodnje ili usluga, sa minimalnim troškovima elemenata proizvodnje (rad, sredstva za rad i predmeti rada)

Ekonomičnost je parcijalno mjerilo efikasnosti poslovanja koje pokazuje koliki je stepen efikasnosti trošenja u procesu stvaranja vrijednosti.

Ekonomičnost se ispoljava u težnji da se:

- Ostvare što veći rezultati sa što manjim troškovima – rada, sredstava za rad, i predmeta rada
- Ostvari maksimalno korisno poslovanje preduzeća (kvalitetom i upotrebnim svojstvima dobara koje proizvodi)

Značaj ekonomičnosti za preduzeće = njenim povećanjem se smanjuju troškovi po jedinici proizvoda (smanjuje se cijena koštanja proizvoda) – povećava se konkurentnost preduzeća.

Ekonomičnost poslovanja se ostvaruje:

- Kad se pri istim troškovima ostvaruju veći rezultati
- Kad se isti rezultati ostvaruju sa manjim troškovima
- Kad se rezultati brže uvećavaju od troškova
- Kad se troškovi smanjuju brže od rezultata
- Kad se rezultati povećavaju a troškovi smanjuju.

Faktori ekonomičnosti su:

- Faktori koji utiču na produktivnost (ekonomično trošenje radne snage)
- Dodatni faktori ekonomičnosti:
  - Faktori vezani za utroške sredstava za proizvodnju
  - Faktori vezani za nabavku sredstava za proizvodnju
  - Faktori vezani za prodaju ili realizaciju gotovih proizvoda.

Faktori vezani za utroške sredstava za proizvodnju:

- Ekonomija predmeta rada se ostvaruje
  - Uštedama u materijalu pri projektovanju i konstrukcijama
  - Uštedama u materijalu prilikom neposredne proizvodnje
- Ekonomija sredstava za rad se ispoljava
  - Pravilnom upotrebom, čuvanjem, i održavanjem sredstava za rad
  - Realnom ocjenom njihovog fizičkog i ekonomskog zastarijevanja.

Faktori vezani za nabavku sredstava za proizvodnju:

- Faktori vezani za nabavku predmeta rada
  - Nabavne cijene predmeta rada
- Faktori vezani za nabavku sredstava za rad
  - Izbor odgovarajućih sredstava za rad (kvalitet)
  - Nabavne cijene sredstava za rad
  - Amortizovanje sredstava za rad.

Faktori vezani za prodaju gotovih proizvoda:

- Prodajne cijene proizvoda
- Količina prodatih i o ruku naplaćenih proizvoda
- Troškovi uskladištenja gotovih proizvoda
- Marketing.

Utvrđivanje ekonomičnosti

Vrijednosno utvrđivanje ekonomičnosti (E) poslovanja predstavlja odnos ostvarenih rezultata (ukupnog prihoda – UP) i troškova sva tri elementa proizvodnje – rada, predmeta rada, i sredstava za rad (ukupni troškovi – UT)

$$E = UP / UT$$

D. Rentabilnost

Rentabilnost je ekonomski princip poslovanja, načelo ili zahtijev, da se sa što manje angažovanih sredstava u reprodukciji ostvari što veća dobit (pokazuje iznos dobiti po jedinici angažovanih sredstava)

Rentabilnost je parcijalno mjerilo efikasnosti poslovanja preduzeća kojim se izražava efikasnost angažovanja sredstava u stvaranju dobiti preduzeća (stepen isplativosti poslovanja preduzeća).

Rentabilnost poslovanja se ostvaruje:

- Kad se pri istim angažovanim sredstvima ostvaruje veća dobit
- Kad se pri istom ostvarenju dobiti smanjuju angažovana sredstva
- Kad se dobit brže uvećava od angažovanih sredstava
- Kad se angažovana sredstva brže smanjuju od dobiti
- Kad se smanjuju angažovana sredstva a povećava dobit.

Faktori rentabilnosti su:

- Faktori koji utiču na produktivnost i ekonomičnost
- Faktori rentabilnosti
  - Faktori dobiti
  - Faktori angažovanih sredstava.

Faktori koji preko dobiti djeluju na rentabilnost:

- Fizički obim ostvarene proizvodnje
- Prodajne cijene proizvoda
- Troškovi elemenata reprodukcije

Faktori koji preko angažovanih sredstava djeluju na rentabilnost:

- Veličina angažovanih sredstava
- Vrijeme angažovanja.

Utvrdjivanje nivoa rentabilnosti

Rentabilnost (Rt) se utvrđuje odnosom dobiti (DB) i angažovanih sredstava (As)

$$Rt = DB / As$$

Hvala na pažnji!

Uvažene Kolege bilo mi je veliko
zadovoljstvo raditi sa Vama!

Sve najljepše i mnogo uspjeha!

Srdačno,
Vlado G. Vukasović